

Adwokatura oczekuje współpracy MS w sprawie urealnienia stawek adwokackich

- Ministerstwo Sprawiedliwości w odpowiedzi na wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich poinformowało, że prowadzi prace analityczno-koncepcyjne dotyczące kompleksowego uregulowania kwestii opłat i stawek za czynności adwokackie i radcowskie.
- Adw. Przemysław Rosati, Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej, nawiązując do tego stanowiska skierował pismo do min. Marcina Warchoła, sekretarza stanu w ministerstwie sprawiedliwości, w którym zapewnia o gotowości aktywnego włączenia się przedstawicieli Adwokatury oraz środowiska naukowego w prace nad uregulowaniem kwestii wynagrodzenia za czynności adwokackie.
- Prezes NRA oczekuje, że w następstwie deklarowanych przez Ministra Sprawiedliwości „prac analityczno-koncepcyjnych” warunki świadczenia obywatelom pomocy prawnej z urzędu przez profesjonalnych pełnomocników zostaną dostosowane do obecnych realiów ekonomicznych, a uregulowanie tego zagadnienia nie będzie realizowane bez udziału Adwokatury.
- To kolejne działania podejmowane w obecnej kadencji przez Prezesa NRA i przez Naczelną Radę Adwokacką w sprawie zmian w zakresie wynagradzania za świadczenie pomocy prawnej z urzędu.

- Jestem gotowy wraz z przedstawicielami Adwokatury oraz środowiska naukowego włączyć się aktywnie do prac analityczno-koncepcyjnych Ministra Sprawiedliwości zmierzających do stworzenia kompleksowego uregulowania kwestii wynagrodzenia za czynności adwokackie w oparciu o wskazane przez Pana kryteria, a także w sposób, który urealni wysokość stawek adekwatnie do aktualnych warunków ekonomicznych świadczenia pomocy prawnej z urzędu. - czytamy w piśmie Prezesa NRA do min. Marcina Warchoła.

Adw. Przemysław Rosati tłumaczy, że stawki za pomoc prawną z urzędu od lat pozostają na rażąco niskim poziomie, często niegwarantującym nawet zwrotu kosztów dojazdów na rozprawy. Praca adwokatów w sprawach z urzędu jest niezbędna i gwarantuje równy dostęp obywateli do sprawiedliwego sądu, nie jest jednak postrzegana jako istotny element wymiaru sprawiedliwości, biorąc pod uwagę wysokość otrzymywanego przez adwokatów z tego tytułu wynagrodzenia. To także wyraźny sygnał dla obywateli, że jeśli nie stać ich na adwokata z wyboru, Państwo nie zapewni im adekwatnie opłaconej, profesjonalnej pomocy prawnej.

Prezes NRA przypomniał w swym wystąpieniu, że otwartość na współpracę m.in. w tym zakresie zadeklarował podczas ostatniego spotkania z min. Marcinem Warchołem i deklarację tej współpracy podtrzymuje nadal.

Przypomnijmy, że prezes Przemysław Rosati już rok temu, w sierpniu 2021 r. skierował pismo do ministra sprawiedliwości Zbigniewa Ziobry o pilne zorganizowanie spotkania w celu wypracowania wspólnie ze środowiskiem Adwokatury Polskiej propozycji zmian i przygotowania nowelizacji rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, która urealni wysokość stawek adekwatnie do aktualnych warunków ekonomicznych świadczenia pomocy prawnej z urzędu.

Z uwagi na brak odpowiedzi prezes NRA wystosował 6 kwietnia 2022 r. pismo do premiera Mateusza Morawieckiego, w którym zwrócił uwagę na problem wysokości stawek. Na pismo zareagował min. Michał Dworczyk z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Skierował on pismo do ministra sprawiedliwości, w którym zwrócił się o udzielenie Prezesowi NRA odpowiedzi w sprawie postulatu NRA dotyczącego urealnienia wysokości stawek adwokackich za świadczenie nieodpłatnej pomocy

prawnej z urzędu na rzecz obywateli i dostosowania ich do aktualnych warunków ekonomicznych.

Warto wspomnieć, że w ostatnim czasie, 9 czerwca br. Senat RP przyjął projekt nowelizacji, który zakłada urealnienie stawek dla adwokatów i radców prawnych z urzędu. Według projektu stawki za takie usługi mają być w praktyce nie niższe niż stawki dla pełnomocników z wyboru. Projekt jest senacką inicjatywą legislacyjną, teraz trafi do prac w Sejmie RP.

W toku prac legislacyjnych jest także projekt przygotowany przez adw. Przemysława Rosati, który jest inicjatywą legislacyjną Naczelnej Rady Adwokackiej w ramach petycji skierowanej do Senatu RP, a dotyczący zmiany przepisów Kodeksu postępowania cywilnego oraz Kodeksu postępowania karnego w zakresie obejmującym zmiany zasad rozliczania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Zgodnie z propozycją zmiany sąd miałby orzekać o tych kosztach w odrębnym postanowieniu, wydawanym po wydaniu orzeczenia kończącego sprawę w danej instancji, co pozwoliłoby na wypłacanie zasadzonych kosztów po zakończeniu postępowania w każdej instancji, a w przypadku wygaśnięcia pełnomocnictwa w trakcie postępowania (wypłaty bieżące, a nie po zakończeniu całego postępowania). Koszty nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu w każdym przypadku ponosiłby Skarb Państwa, co w odniesieniu do spraw cywilnych eliminowałoby konieczność prowadzenia przez pełnomocnika egzekucji tych kosztów od strony przeciwnej w przypadku wygrania sprawy. Senacka Komisja 15 lutego 2022 r. podjęła decyzję o podjęciu prac na senackim projektem nowelizacji kpk i kpc.

Problemem braku działań w zakresie urealnienia stawek adwokackich dostrzega również Rzecznik Praw Obywatelskich, który skierował w tej sprawie zapytanie do ministra sprawiedliwości. To właśnie Rzecznika ministerstwo poinformowało o prowadzonych „*pracach analityczno-koncepcyjnych zmierzających do stworzenia regulacji kompleksowego uregulowania kwestii opłat i stawek za czynności adwokackie oraz radcowskie zarówno w aktach wykonawczych dotyczących kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu, jak i dotyczących opłat, poprzez ich odpowiednie zsynchronizowanie i ustalenie ich wysokości w sposób sygnalizowany przez Trybunał, a jednocześnie racjonalny z punktu widzenia wydatków budżetowych*”.

Z kolei 23 kwietnia 2020 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok, w którym uznał za niekonstytucyjny przepis ministerialnego rozporządzenia stanowiący, że opłatę będącą elementem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, które ponosi Skarb Państwa, ustala się w wysokości co najmniej połowy opłaty maksymalnej określonej w rozdziałach rozporządzenia określających stawki maksymalne, przy czym nie może ona przekraczać wartości przedmiotu sprawy.

W dniu 10 czerwca br. w Katowicach odbyła się konferencja zorganizowana przez Instytut Legislacji i Prac Parlamentarnych „W labiryncie pomocy prawnej „z urzędu” - czas na poważne zmiany”, podczas której uczestnicy zgodnie podkreślali, że adwokaci i radcy prawni nierzadko dokładają do pomocy prawnej świadczonej z urzędu, finansując tę pomoc. Rządzący niestety nie dostrzegają tych problemów, uważając, że system pomocy prawnej działa dobrze. Podczas konferencji dowodzono, że istnienie spraw z urzędu jest konieczne w każdym demokratycznym systemie prawnym, nie tylko w sprawach karnych, ale także cywilnych. Istnieje potrzeba podjęcia pilnych zmian w odniesieniu do orzekania i wypłacania pełnomocnikom należnych im wynagrodzeń i zwrotu kosztów. Zmiany te powinny iść w kierunku zgodnym z tendencjami europejskimi, czyli wprowadzenia pełnej zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa za te koszty. ([czytaj pełną relację z konferencji](#))

Przedmiotowa sprawa jest także przedmiotem rozmów Prezesa NRA z polskimi politykami.

Czytaj: [pismo Prezesa NRA do min. Marcina Warchoła](#)

Czytaj też:

[Reakcja Kancelarii Premiera RP na urealnienie stawek adwokackich](#)

[Jest szansa na wyższe stawki za urzędówki](#)

